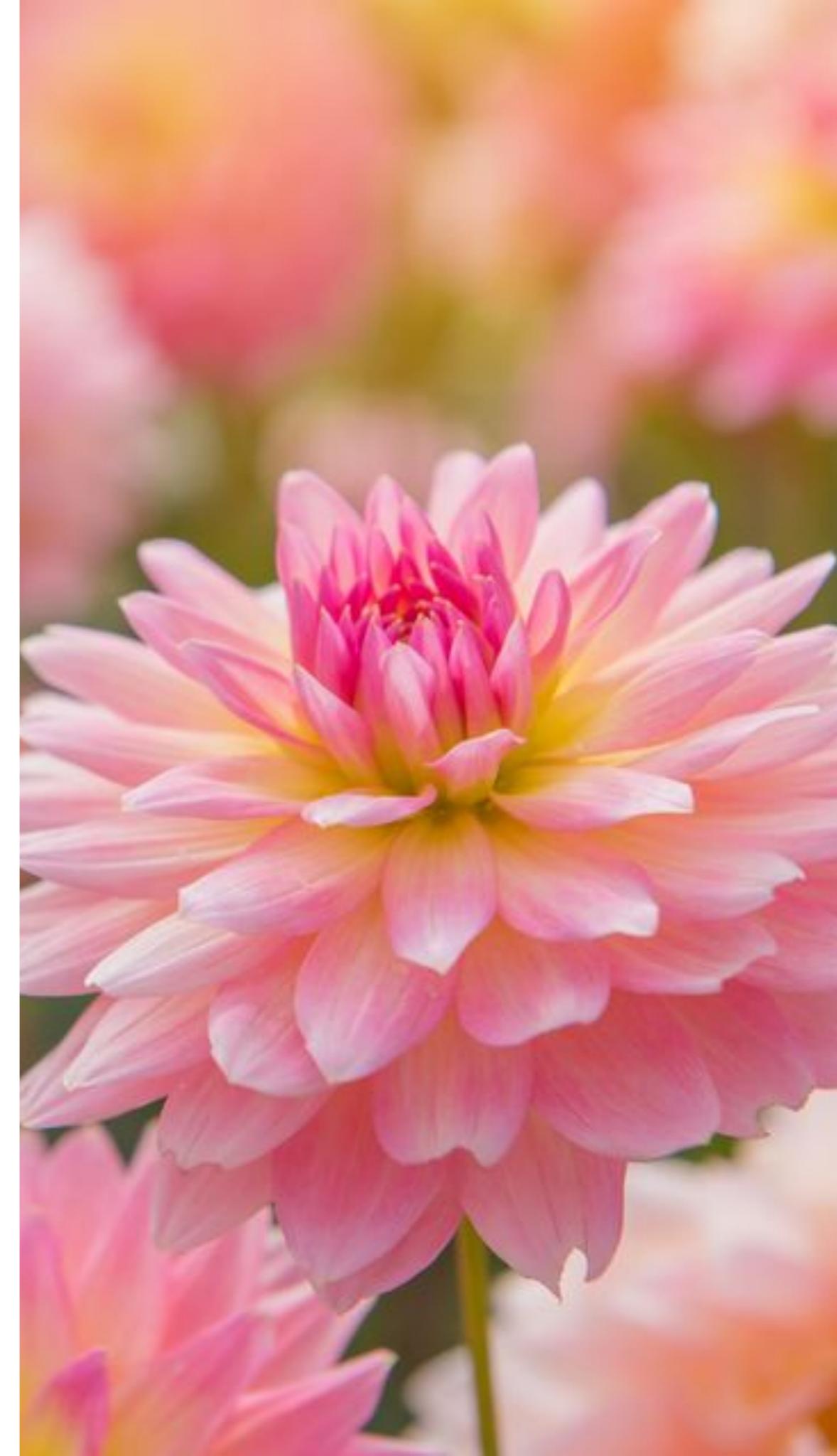

An chlann

Dán do Lara

An Aidiacht Shealbhach

Fuinseog trí thine
gruaig do chinn
ag mealladh fuiseoige
le do ghlór binn
i bhféar glas,
is **scata nóníní**
ag súgradh leat,
is scata **coiníní**
ag damhsa leat,
an lon dubh
is a **óorghob**
mar **sheoid** leat,

lasair choille
is a **binneas**
mar cheol leat.
Is **cumhracht** tusa,
is **mil**, is **sú talún**:
ceapann na **beacha** féin
gur bláth sa pháirc thú.
A **bhanríon** óg thír na leabhar
go raibh tú mar seo **go deo**
go raibh tú **saor i gcónaí**
ó shlabhra an bhróin.

Seo mo bheannacht ort, a chailín,
is is **tábhachtach** mar **bheannú** é –
go raibh **áilleacht anama** do mháthar leat
is áilleacht a **gné**.

An Għramadach

An chlann

An teaghħlach

Gaol(ta)

Caidreamh

An Aidiacht Shealbhach

Consan

Mo +

Do +

A +

A +

Ár +

Bhur +

A +

Guta

M' +

D' +

A +

A +

Ár +

Bhur +

A +

An Aidiacht Shealbhach

Consan

Mo + h

Do + h

A + h

A + -

Ár + urú

Bhur + urú

A + urú

Guta

M' + -

D' + -

A + -

A + (h)

Ár + n-

Bhur + n-

A + n-

My brother

Mo dheartháir

Your father

D'athair

Our sister

Ár ndeirfiúr

Her mother

A máthair

Their family

A gclann

His relatives

A ngaolta

Your (pl) relationship

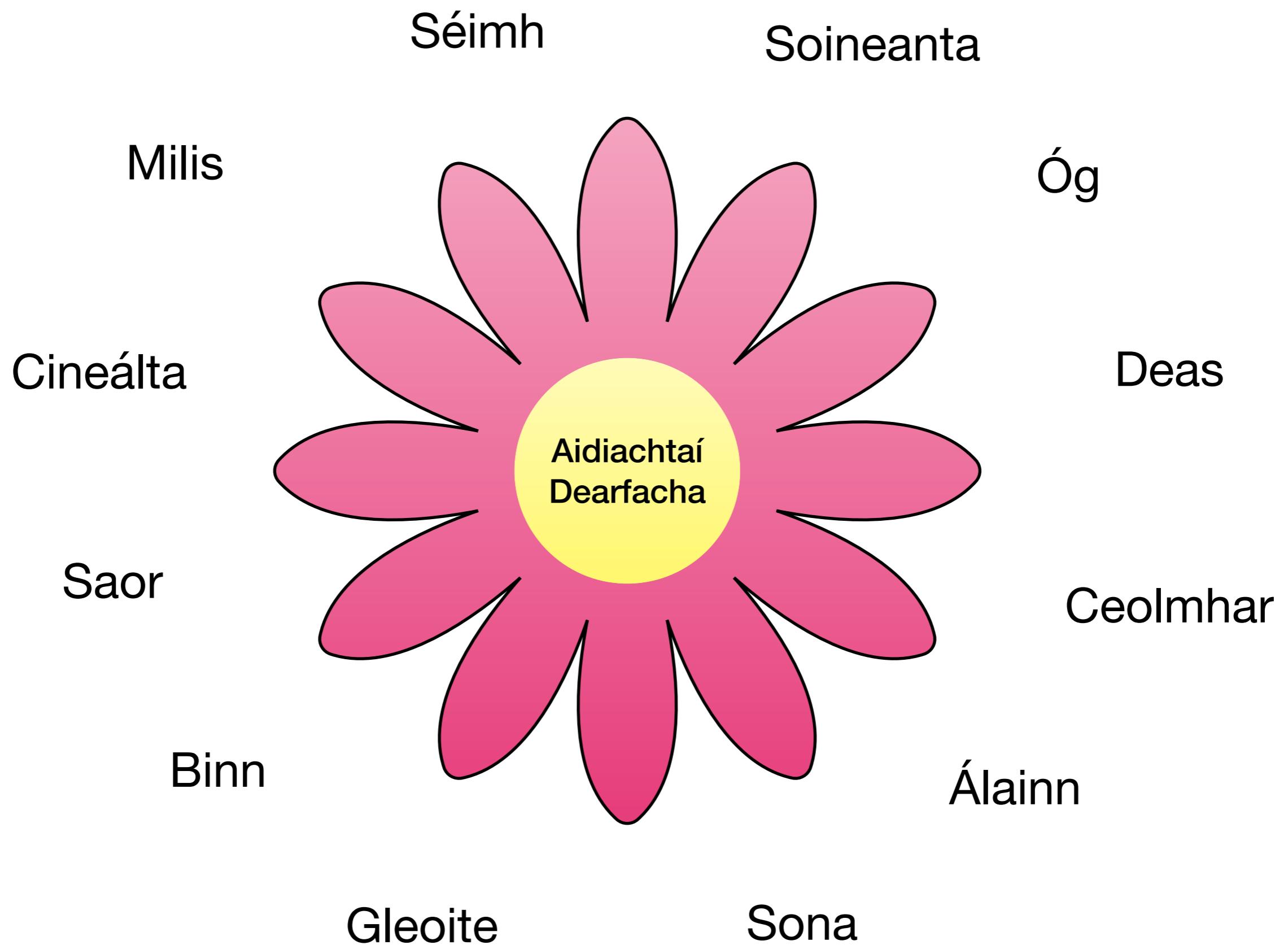
Bhur gcaidreamh

- 1 Chuaigh na tuismitheoirí agus a páistí amach inné.
- 2 Chuaigh na tuismitheoirí agus a bpáistí amach inné.
- 3 Chuaigh na tuismitheoirí agus a pháistí amach inné.

- 1 Bhuaileamar lenár haintín ag an bpáirc.
- 2 Bhuaileamar lenár aintín ag an bpáirc.
- 3 Bhuaileamar lenár n-aintín ag an bpáirc.

- 1 An raibh sibh féin agus bhur gcairde ag an gcluiche inné?
- 2 An raibh sibh féin agus bhur chairde ag an gcluiche inné?
- 3 An raibh sibh féin agus bhur cairde ag an gcluiche inné?

An Chopail 'Is'

Is deirfiúr í

Is deirfiúr
mhuiníneach í

Is deirfiúr
mhuiníneach í Sinéad

Briathar 'Tá'

Tá sí muiníneach

Tá mo dheirfiúr
muiníneach

Tá an deirfiúr
muiníneach

Tá Sinéad muiníneach

An Chopail 'Is'

Ní deirfiúr í

Ní deirfiúr
muiníneach í

Ní deirfiúr
muiníneach í Sinéad

Briathar 'Tá'

Ní sí muiníneach

Ní **mo**dheirfiúr
muiníneach

Ní **an**deirfiúr Sinéad
muiníneach

Ní **Sinéad** muiníneach

Cén saghas duine í Lara dar leat?

Tá Lara saor mar úsáideann an file íomhánna de éin sa dán

Is duine saor í Lára mar úsáideann an file íomhánna de éin sa dán

“Tagairt”

Míniú

1. How many times?
2. What types of birds?
3. How does he compare Lara to the birds?
4. What does the description tell us about Lara?
5. Do you like it?

Cén saghas duine í Lara dar leat?

Ceapaim gur duine saor í Lara mar is maith léi a bheith taobh amuigh ag súgradh.

*“Is scata nóníní ag súgradh leat,
Is scata coiníní ag damsha leat.”*

Sna línte seo insíonn an file dúinn gur cailín saor í Lara. Taispeánann an file gur cailín soineanta agus sona í freisin mar go mbíonn sí ag damsha agus ag súgradh le bláthanna agus ainmhithe. Feicimid go dtaitníonn an dúlra léi.

Teanga fhileata

- **Úsáideann** an file íomhánna....
- **Baineann** an file úsáid as friotal...
- **Feicimid/ Faighimid** íomhá de.....
- **Cuireann** sé a mhothúcháin **in iúl** nuair a úsáideann
- **Taispeánann** an file
- **Tagraíonn** an file do....
- **Tugann** sé le fios.....
- **Déanann** sé **comparáid idir** agus
- **Déanann** sé **cur síos ar**.....
- **Cruthaíonn** sé íomhá de.....
- **Insíonn** sé dúinn.....

Tá Lara cineálta

Fíric

**Ceapaim go bhfuil
Lara cineálta**

Tuairim

Dearfach

that + tá = go bhfuil

I believe **that she is** kind

I think **that she is** gentle

Diúltach

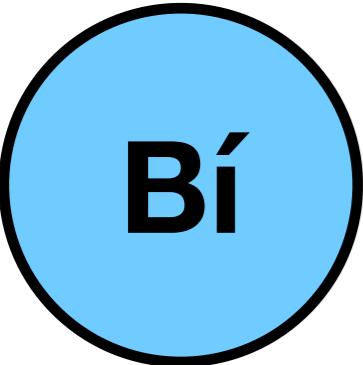
that + níl = nach bhfuil

I believe **that she is not** perfect

I believe **that she is not** mean

Teanga fileata

- The poet tells us that Lara is gentle
- The poet shows us that Lara is innocent
- We see that Lara is happy when with outside
- The poet suggests that Lara has red hair

Bí

TENSE

Bhí

He had

Tá

He has

Bíonn

He does have

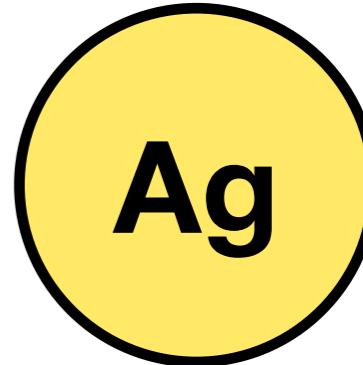
Beidh

He will have

Bheadh

He would have

'Have'

Ag

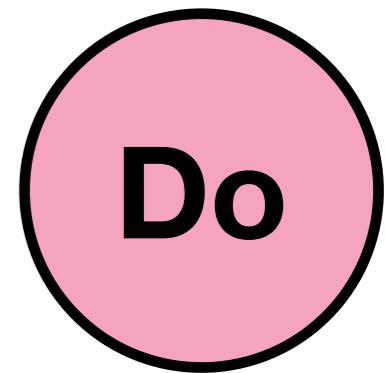
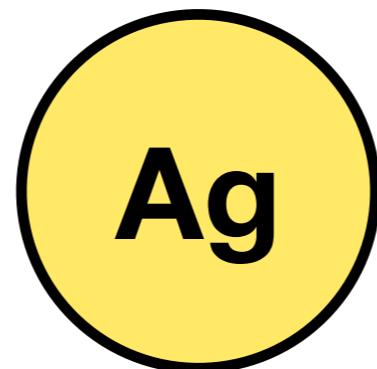
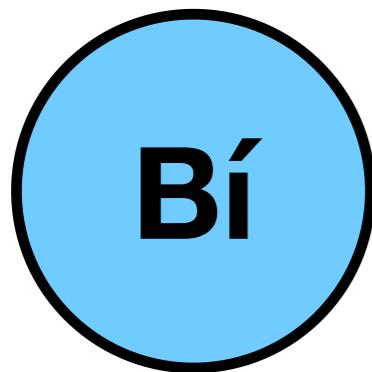
PERSON

name/person	Ag (+ ainmfhocal)
i	Agam
you	Agat
he	Aige
she	Aici
we	Againn
you	Agaibh
they	Acu

I **have** a dog

Tá madra **agam**

‘Have’

Bhí
Tá
Bíonn
Beidh
Bheadh

ag (+ ainmfocal)
agam
agat
aige
aici
againn
agaibh
acu

do (+ ainmfocal)
dom
duit
dó
di
dúinn
daoibh
dóibh

The poet has love for Lara
Tá grá ag an bhfile do Lara

Tá Lara cineálta

Fíric

**Ceapaim go bhfuil
Lara cineálta**

Tuairim

Is cailín cineálta í Lára

Fíric

**Ceapaim gur cailín
cineálta í Lára**

Tuairim

Dearfach

that + is = gur

I believe **that** she **is** **a** kind person

I think **that** she **is** **a** gentle child

Diúltach

that + ní = nach

I believe **that** she **is not** **a** perfect girl

I believe **that** she **is not** **a** mean child

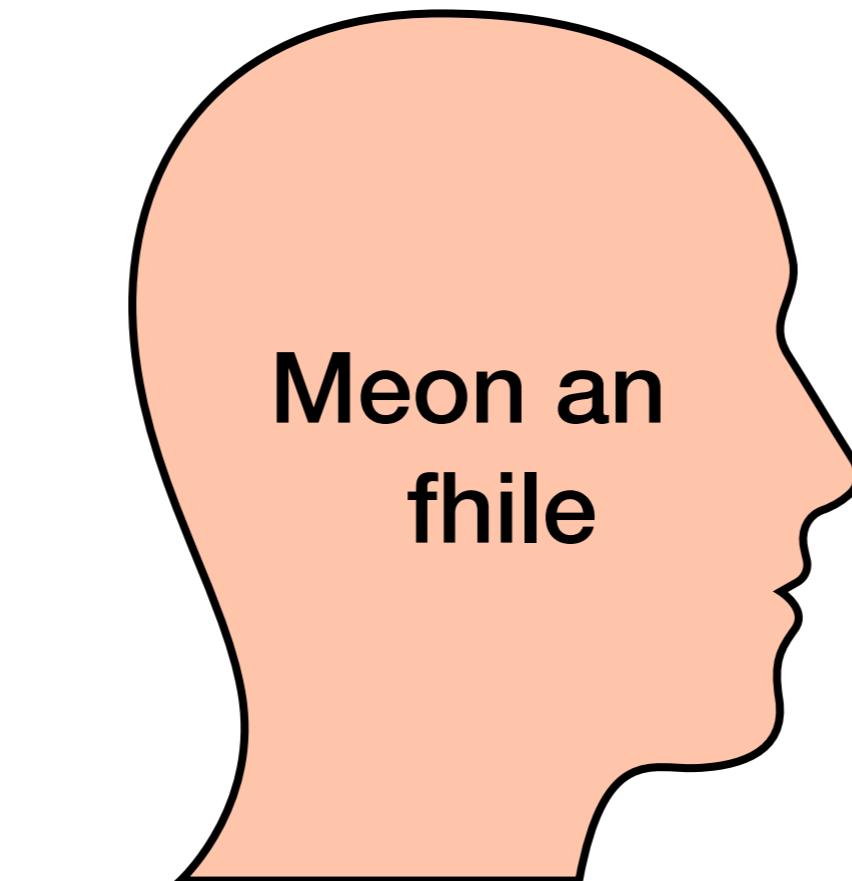
Grámhar

Cosantach

Ceanúil

Bródúil

Sásta

Meon an
fhile

Sona

Buíoch

Tógtha

Faoi dhraíocht

Cén saghas duine é an file dar leat?

Cén saghas duine é an file dar leat?

Dar liom ceapaim gur duine bródúil é an file mar go ndéanann sé comparáid idir Lara agus banrón

“Banríon óg thír na leabhar”

Sna línte seo **taispeánann** an file **dúinn** gur maith le Lara a bheith ag léamh. Is léir gur cailín cliste agus **fiosrach** í freisin mar go bhfuil sí mar bhanríon ar thír na leabhar. Is léir go bhfuil an file bródúil as Lara **mar gheall air seo.**

An maith leat Lara?

Is maith liom Lara mar ceapaim gur duine
_____ í.

“ _____ ”

Is maith liom Lara. Tá sí deas.

“ _____ ”

An maith leat Lara?

Is maith liom Lara mar dar liom, ceapaim gur duine lách í .

*“Ceapann na beacha féin
Gur bláth sa pháirc thú”*

Sna línte seo **taispeánann** an file **dúinn** gur cailín álainn í Lara. Is léir gur cailín álainn í Lara mar ceapann creatúr beag **ar nós** beach go bhfuil sí séimh agus galánta. Tá Lara **cosúil le** bláth sa pháirc mar go meallann sí ainmhithe.

“Like”

Cosúil le

Ar nós

“It is clear”

Is léir

Tá sé soiléir

Sna línte seo

taispeánann an file **dúinn**

gur cailín álainn í Lara.

Is léir

gur cailín álainn í Lara

mar

ceapann creatúr beag

ar nós beach

go bhfuil sí séimh agus galánta.

Tá Lara **cosúil** le bláth sa pháirc

mar

go meallann sí ainmhithe.

Dúlra

Nádúr

Tuismitheoireacht

Grá tuiste dá bpáiste

Téama an
dáin

Saontacht

Soineantacht

An óige

Áilleacht

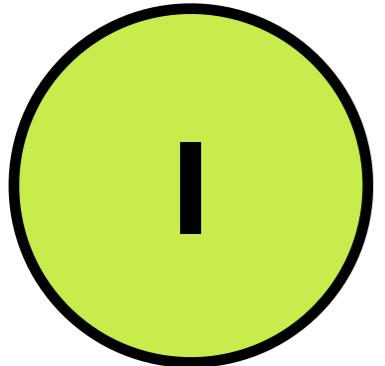
Céard é téama an dáin dar leat?

Is é téama an dáin dar liom ná áilleacht. Feicimid an áilleacht **sna línte seo**,

*“Go raibh áilleacht anama do mháthar leat,
is áilleacht a ghné”*

Sna línte seo atá **ag deireadh an dáin insíonn** an file dúinn gur bean álainn í a bhean chéile. Is léir gur duine dathúil, grámhar agus cineálta í a bhean chéile. Is duine álainn í go fisiciúil agus go pearsanta. **Ba mhaith leis** go mbeadh Lara cosúil lena máthair.

In these lines....

I

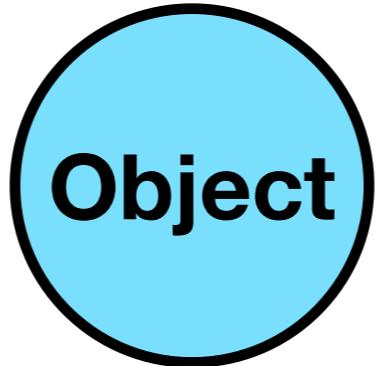
In

Sa

San

Sna

dán

íomhá

línte

seo

sin

Sa dán seo | San íomhá seo | Sna línte seo

Is é téama an dáin seo ná - the theme of this poem is

dar liom - according to me

Sna línte seo

atá *ag deireadh an dáin* - *at the end of the poem*

insíonn an file dúinn - the poet tells us

gur bean álainn í

a bhean chéile.

Is léir - it's clear

gur duine dathúil, grámhar agus cineálta í

a bhean chéile.

Is duine álainn í

go fisiciúil agus go pearsanta.

Ba mhaith leis - he would like

“At the end of the poem”

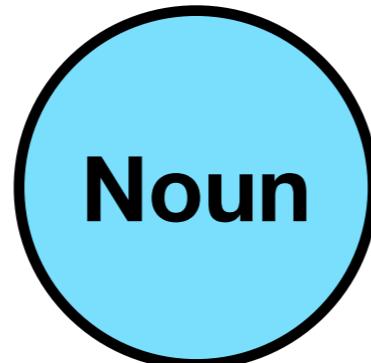

Ag

I (+urú)

Faoi (+h)

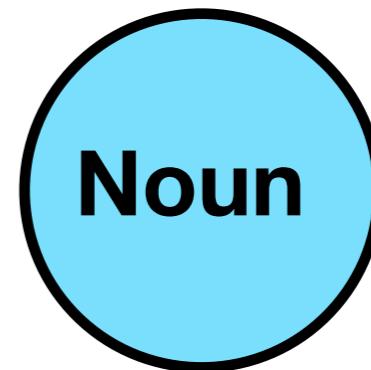
Ó (+h)

tús

deireadh

lár

an dán -> an dáin

an véarsa -> an véarsa

an abairt -> na habairte

an líne -> na líne

I lár an véarsa

Faoi dheireadh an dáin

Ó thús na habairte

Ag deireadh na líne

“The poet tells us”

INIS

D'inis
Insíonn

ABAIR

Dúirt
Deir

dom

liom

duit

leat

dó/di

leis/léi

dúinn

linn

daoibh

libh

dóibh

leo

Sna línte seo

atá *ag deireadh an dáin*

insíonn an file dúinn

gur bean álainn í
a bhean chéile.

Is léir

gur duine dathúil, grámhar agus cineálta í
a bhean chéile.

Is duine álainn í
go fisiciúil agus go pearsanta.

Ba mhaith leis

go mbeadh Lara
cosúil lena máthair.

“that she is a lovely woman”

Is

Tá

gur
nach

She is a woman

She is lovely

She is a lovely woman

I think **that**

go bhfuil
nach bhfuil

“It is clear”

Is léir

Tá sé soiléir

Sna línte seo

atá *ag deireadh an dáin*

insíonn an file dúinn

gur bean álainn í
a bhean chéile.

Is léir

gur duine dathúil, grámhar agus cineálta í
a bhean chéile.

Is duine álainn í
go fisiciúil agus go pearsanta.

Ba mhaith leis

go mbeadh Lara
cosúil lena máthair.

“physically”

fisiciúil

go fisiciúil

mall

go mall

álainn

go hálainn

ciúin

go ciúin

“like”

Briathar

Réamhfhocail

Is maith liom

Cosúil le

Ba mhaith liom

Ar nós

Taitníonn X liom

Mar

An maith leat Lara?

Is maith liom Lara mar dar liom, ceapaim gur duine lách í .

*“Ceapann na beacha féin
Gur bláth sa pháirc thú”*

Sna línte seo **taispeánann** an file **dúinn** gur cailín álainn í Lara. Is léir gur cailín álainn í Lara mar ceapann creatúr beag **ar nós** beach go bhfuil sí séimh agus galánta. Tá Lara **cosúil le** bláth sa pháirc mar go meallann sí ainmhithe.

Grá

Sonas

Buíochas

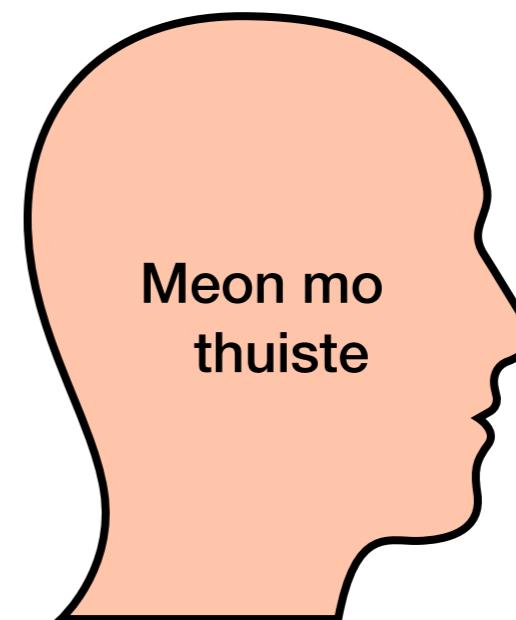
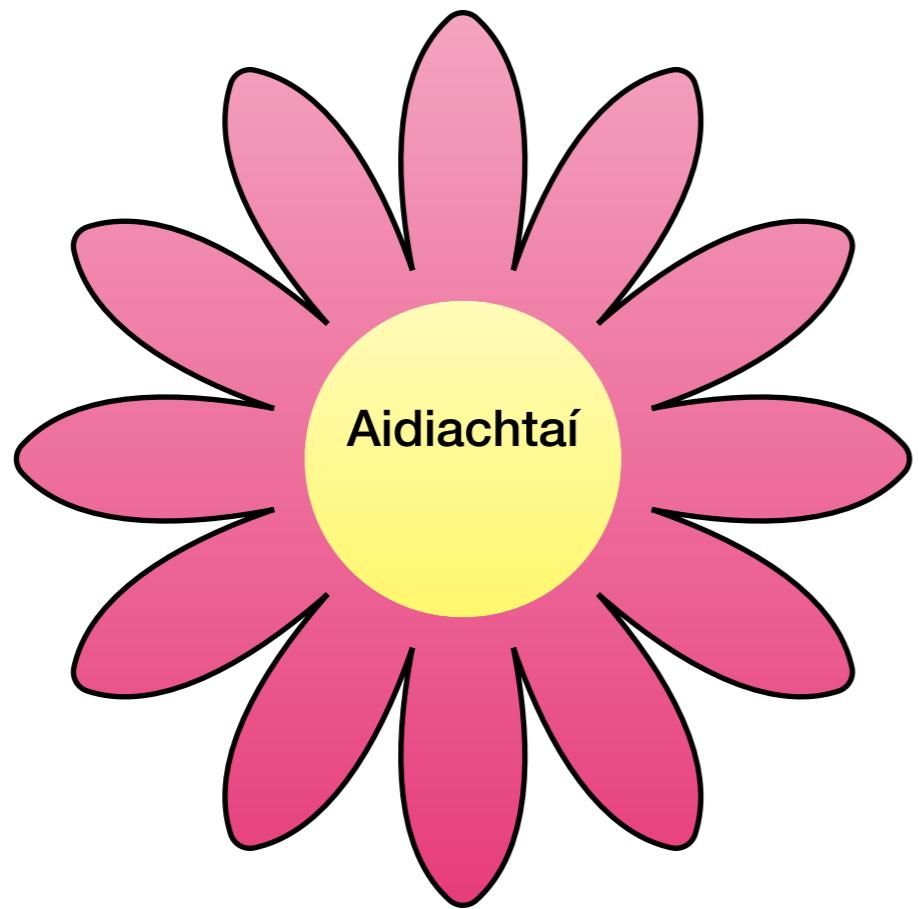
Bród

Céard é an mothúchán is láidre sa dán dar leat?

Is é an mothúchán is láidre sa dán dar liom ná bród.

“
_____”

Sna línte seo feicimid an grá mar

Is maith liom leabhair.

Ní maith liom leabhair.

VS

Is maith liom ag léamh leabhar.

Ní maith liom ag léamh leabhar.

VS

Is maith liom a bheith ag léamh leabhar.

Ní maith liom a bheith ag léamh leabhar.

Lara loves playing with daisies.

Lara loves dancing with rabbits.

Lara really likes reading books.

Lara likes enticing birds with her sweet voice.

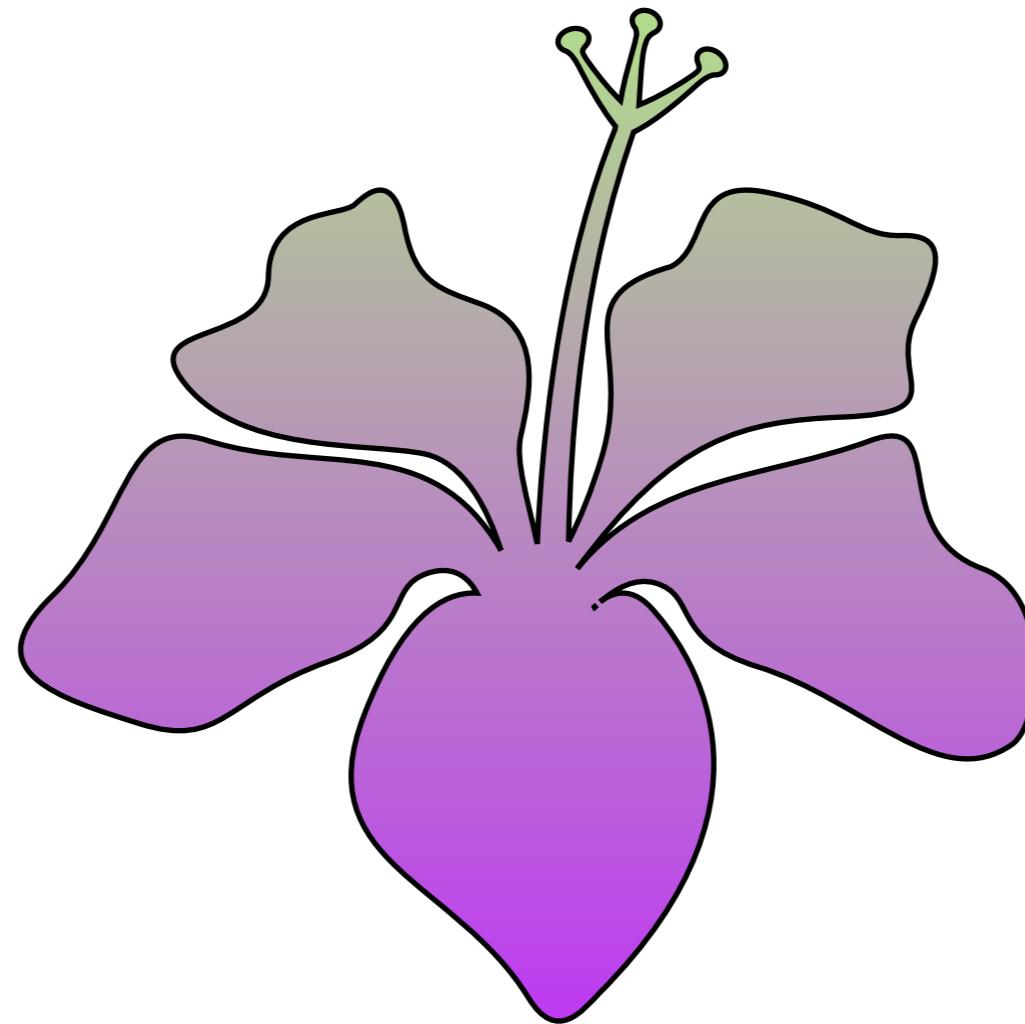
Tugann an file le fios gurb aoibhinn le Lara a bheith ag súgradh le coiníní.

Is grá le Lara a bheith ag damsha le nóníní

Is breá le Lara a bheith ag léamh leabhar

Is maith le Lara ag mealladh fuiseoige lena glóir bhinn.

Scríobh síos cúig rud a thaithníonn leat!

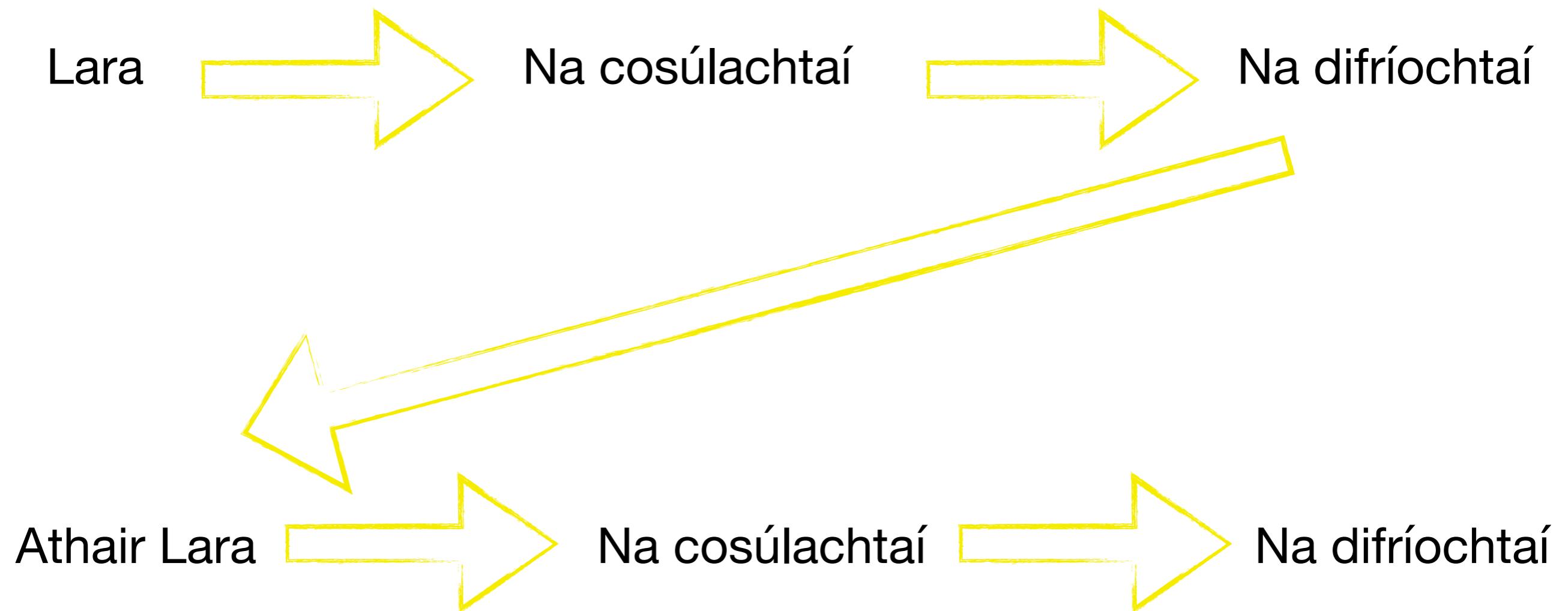
Difríochtaí
- Lara

Difríochtaí
- Mé Féin

Na
Cosúlachtaí

Conas a chuaigh an dán seo i bhfeidhm ort?

Chuaigh sé i bhfeidhm orm mar gur chuir sé mo leanbaíocht i gcuimhne dom.

Thug an dán deis dom féachaint siar ar mo leanbaíocht agus machnamh a dhéanamh ar mo chaidreamh leis na daoine timpeall orm.

Briathra

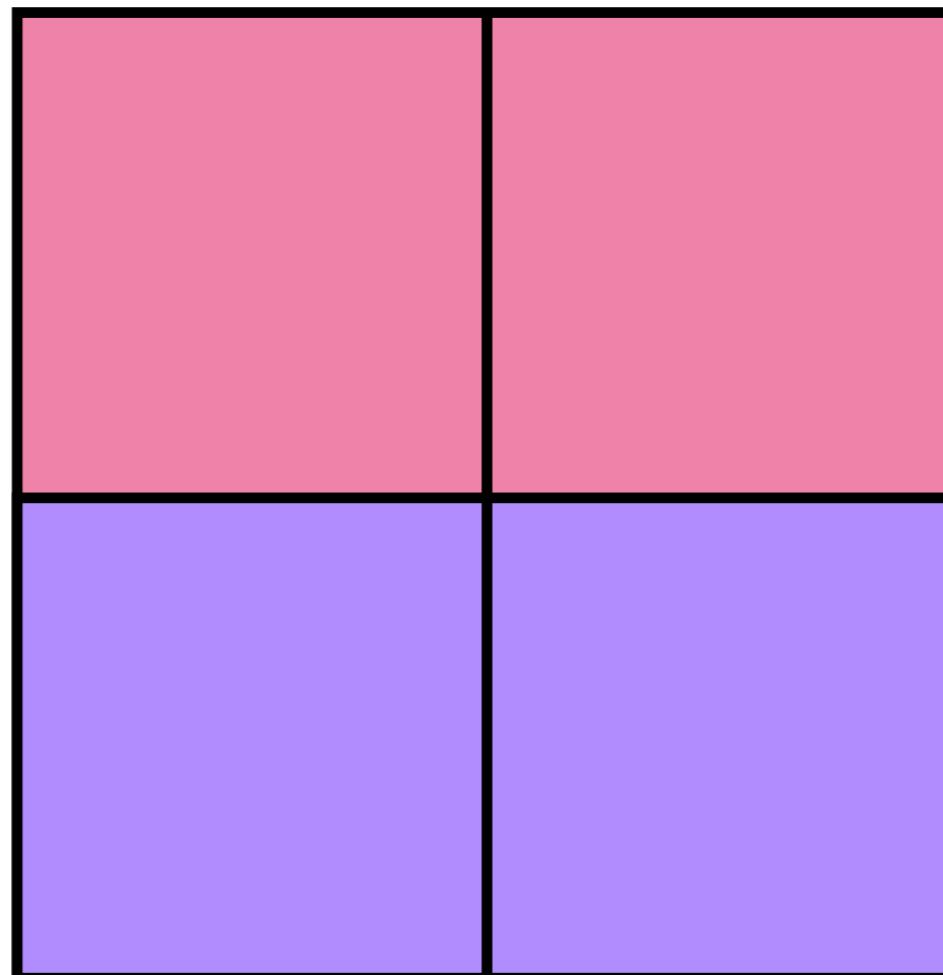
- Réitigh le
- Aontaigh le
- Tacaigh le
- Caith le
- Roinn
- Troid
- Déan
- Tuig
- Aire a thabhairt
- Cosain
- Seas suas do
- Creid
- Easaontaigh
- Taispeáin
- Gearán a dhéanamh
- Cuir isteach air

Briathra

- Caith le
- Roinn
- Troid
- Déan
- Tuig
- Creid
- Taispeáin
- Réitigh le
- Aontaigh le
- Tacaign le
- Easaontaigh
- Cosain
- Aire a thabhairt
- Seas suas do
- Cuir isteach air
- Gearán a dhéanamh

Scríobh páosa faoi do chlann.

- **Caithim** go maith **le** mo dheirfiúrach agus caitheann siad go maith liom.
- Uaireanta **troidimid** lena chéile.

Briathra

- Caith le Caitheann mo dheirfiúr go maith liom
- Roinn Roinneann sí a héadaí liom
- Troid Troidimid lena chéileanois is arís
- Déan Déanaim a smideadh di agus í ag dul amach
- Tuig Tuigeann sí mé agus tuigim í
- Creid Creidim gurb í mo chara is fearr
- Taispeáin Taispeánann sí dom go bhfuil an gaol eadraínn tábhachtach

Briathra

- Réitigh le Réítímid go maith le chéile
- Aontaigh le Aontaím léi ar a lán topaicí
- Tacaigh le Tacaíonn sí liom nuair a bhím
- Easaontaigh Easaontaímid, cinnte,anois is arís
- Cosain Cosnaíonn mé í ó dhrochdhaoine

**Aimsir
Chaite**

**Modh
Ordaitheach**

Tabhair

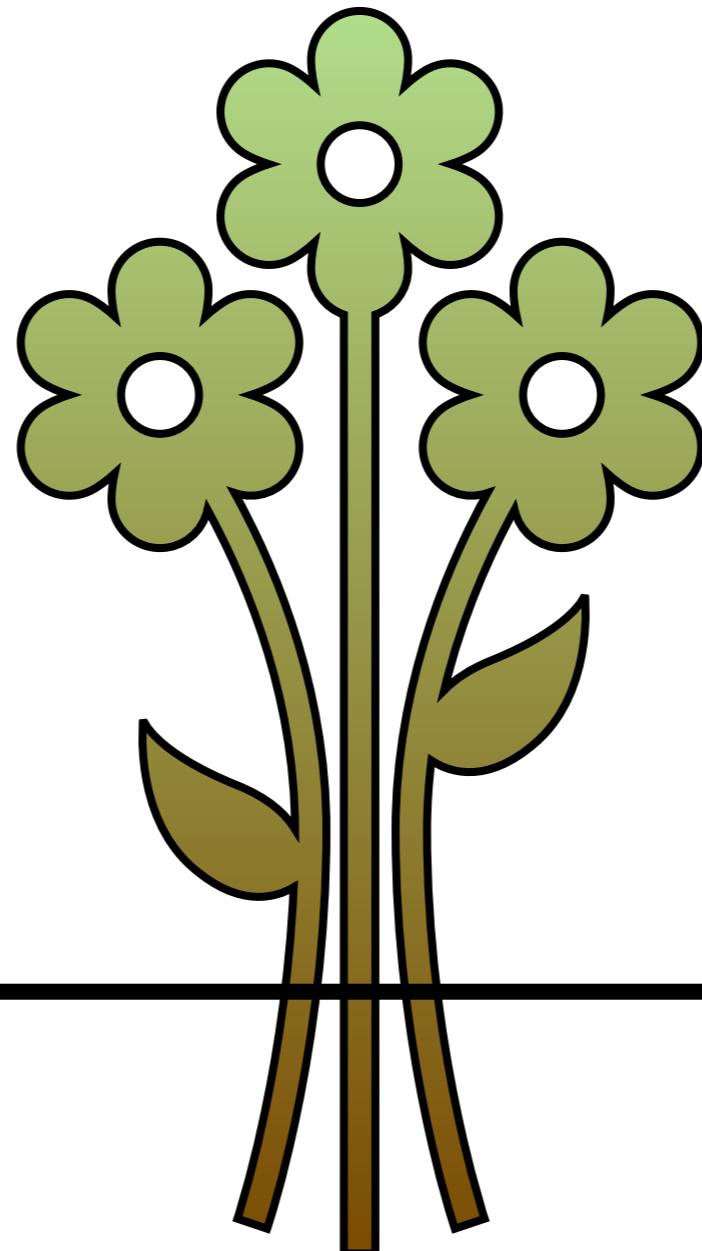
Déan

**Aimsir
Láithreach**

**Aimsir
Fháistineach**

**Modh
Coinníollach**

**An tAinm
Briathartha**

Fréamh

Tabhair Déan

Fréamh - Modh O. - Infinideach

Déan

Déan

A dhéanamh

= do

= do!

= **to** do

Déan + gearán

Déan gearán!

Gearán a dhéanamh

= do + complaint

= complain!

= **to** complain

Déan + cur síos

Déan cur síos

Cur síos a dhéanamh

= do + description

= describe!

= **to** describe

Fréamh - Modh O. - Infinideach

Tabhair

Tabhair!

A thabhairt

= give

= give!

= **to** give

Tabhair + Aire

Tabhair aire!

Aire a thabairt

= give + attention

= look after!

= **to** look after

Tabhair + comhairle

Tabhair comhairle

Comhairle a thabhairt

= give + advice

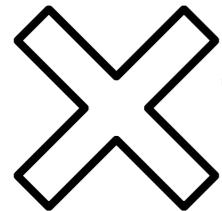
= give advice!

= **to** advise

Fréamh

Tabhair!

= give!

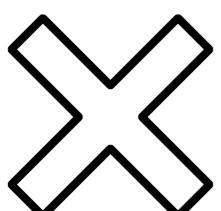

Tabhair aire!

Aire a thabairt

= give care/attention!

= to look after

Tabhair comhairle!

Comhairle a thabhairt

= give advice!

= to advise

Samplaí

I wore a dress

I had to wear a dress

I wear dresses

I have to wear dresses

I will wear a dress

I will have to wear a dress

Riail - When there are two verbs in the sentence, the second verb 'to _____' will be in the infinitive.

Aimsigh an Infinideach

I put on make up.

Cuirim smideadh orm.

I need to do the shopping.

Tá orm an siopadóireacht a dhéanamh.

I try to eat vegetables.

Déanaim iarracht glasraí a ithe.

I walk to school.

Siúlaim ar scoil.

I drink water every day.

Ólaim uisce gach lá.

I make an effort to clean my room.

Déanaim iarracht mo sheomra a għlanadh.

Samplaí

I wore a dress

Chaith mé gúna

I had to wear a dress

Bhí orm gúna **a chaitheamh.**

I wear dresses

Caithim gúnaí

I have to wear dresses

Bíonn orm gúnaí **a chaitheamh.**

I will wear a dress

Caithfidh mé gúna

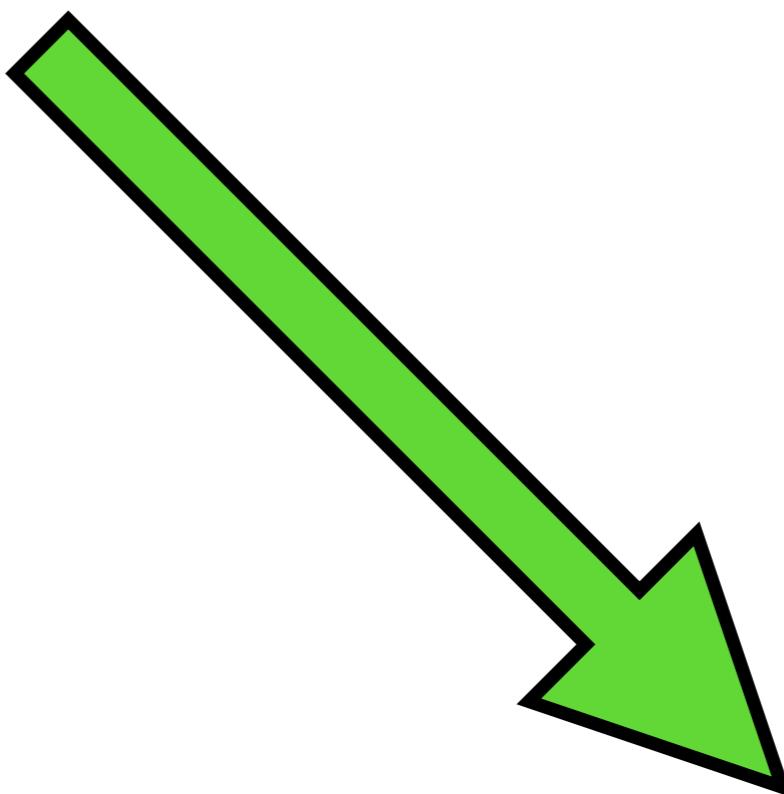
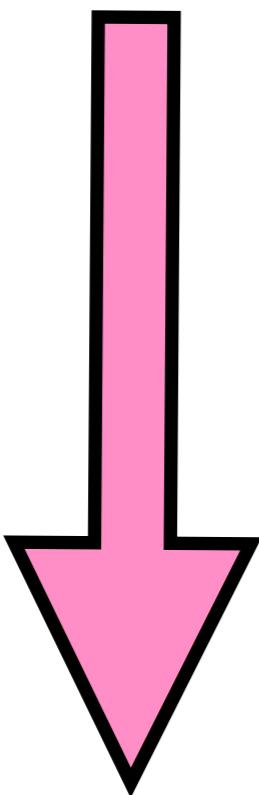
I will have to wear a dress

Beidh orm gúna **a chaitheamh.**

Rial - When there are two verbs in the sentence, the second verb 'to _____' will be in the infinitive.

Briseadh síos

I have to **wear** dresses.

Bíonn orm gúnaí a chaitheamh.

Rial - In Irish (if there's no preposition) the infinitive goes to the end whereas in English it goes second.

Cleachtadh

I did my homework

Rinne mé m'obair bhaile

I had to do my homework

Bhí orm m'obair bhaile a dhéanamh.

I do my homework

Déanaim m'obair bhaile

I have to do my homework

Bíonn orm m'obair bhaile a dhéanamh.

I will do my homework

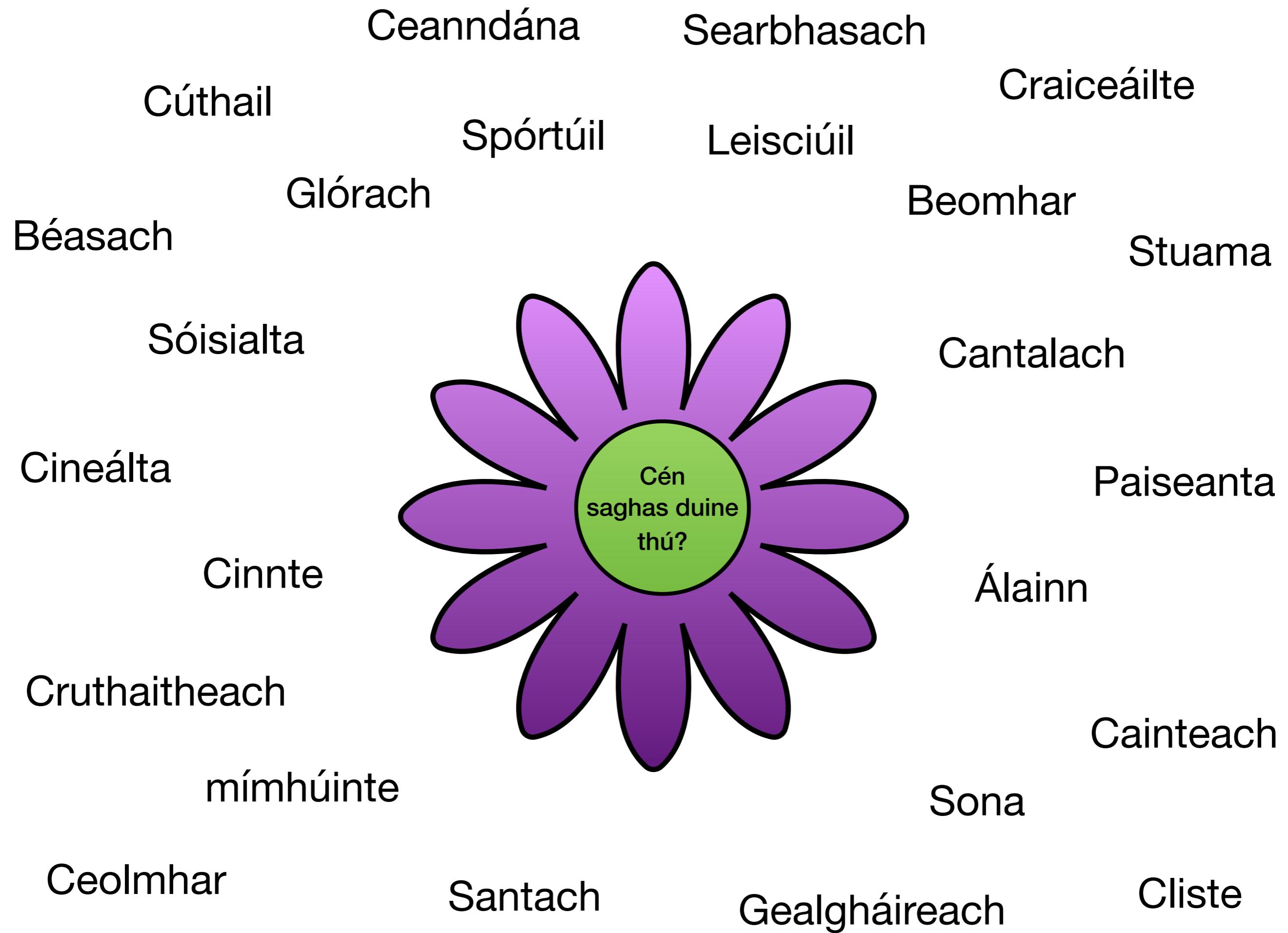
Déanfaidh mé m'obair bhaile

I will have to do my homework

Beidh orm m'obair bhaile a dhéanamh.

Briathra

- Aire a **thabhairt** Tugaimid aire dá chéile
- Seas suas do Seasaim suas di nuair a cáintear í
- Cuir isteach air Cuireann sí isteach orm nuair a
- Gearán a **dhéanamh** Uaireanta déanaim gearán fúithi le mo mham.

Tá an gráinneog... as Gaeilge

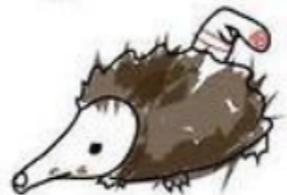
Sona

Cúthail
"Shy"
(cuhal)

Tuathalach
"Clumsy, Awkward"
(XXX)

Dearmadach
"Forgetful"
(tooalach)

Confach
"Angry"
(confak)

Lách

Beomhar

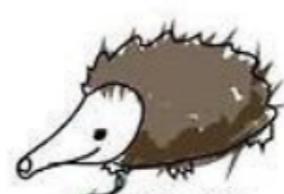
Leisciúil
"Lazy"
(leshcyool)

Cantalach
"Cranky"
(cantalak)

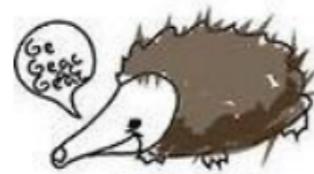
Glórach
"Noisy"
(glowrach)

Cineálta
"Kind"
(kinawlta)

Greannmhar

Cainteach

Cainteach
"Talkative"
(keintach)

Santach
"Greedy"
(santak)

Cliste
"Clever"
(clishtuh)

Cróga
"Brave"
(crohga)

Mífhoghneach

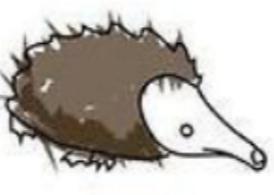
Ceolmhar

Plucach
"Chubby"
(plukach)

Adhrúil
"Adorable"
(eyerule)

Leamh
"Dull, Boring"
(leh)

Fial
"Generous"
(feel)

Gealgháireach

Neamhspleách

Codlatach
"Sleepy"
(codlatah)

spraiúil
"Playful"
(spreeool)

Ainglí
"Angelic"
(anglee)

Deilgneach
"Prickly"
(delignach)

Dána

Foighneach

Codlatach
"Sleepy"
(codlatah)

spraiúil
"Playful"
(spreeool)

Ainglí
"Angelic"
(anglee)

Casta

Cén saghas duine thú

mé

tú/thú

Is duine _____ é / í

muid

sibh

iad

Na Bunuimhreacha

A haon,

a dó ,

a trí,

a ceathair,

Na Bunuimhreacha + Ainmfhocail

X amháin

Dhá X

Trí X

Ceithre X

Na hOrduimhreacha

An chéad,

An dara,

An tríú,

An ceathrú,

Na hUimhreacha pearsanta

Duine,

Beirt + h,

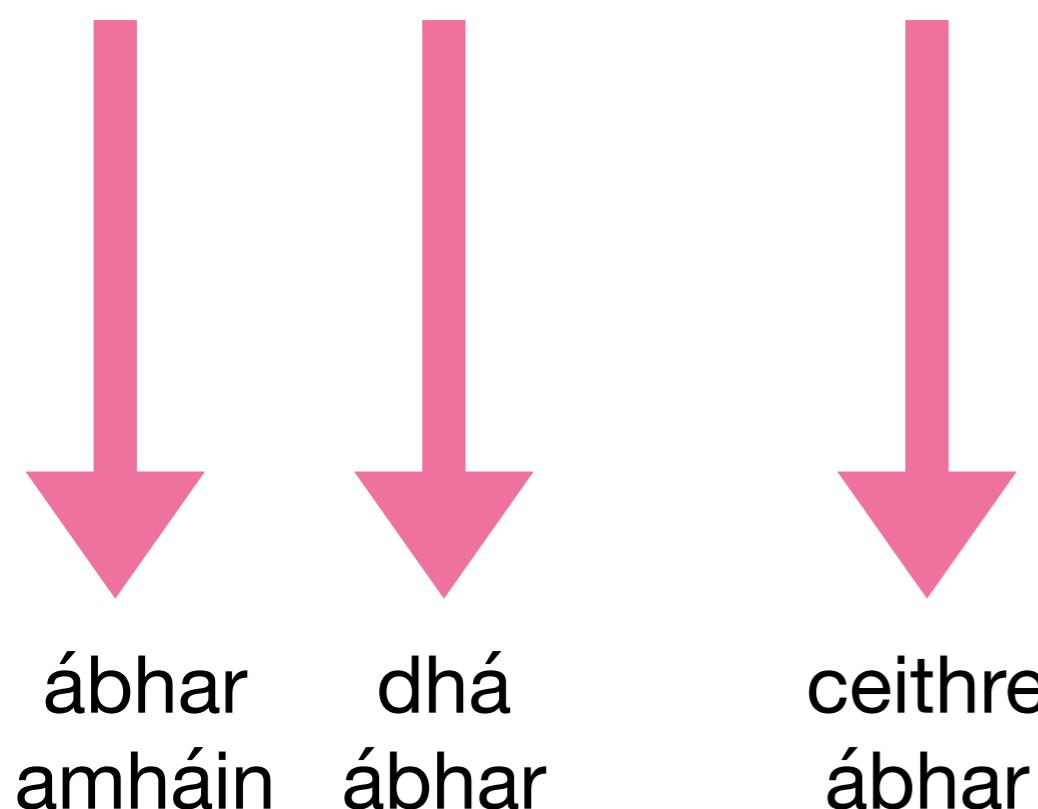
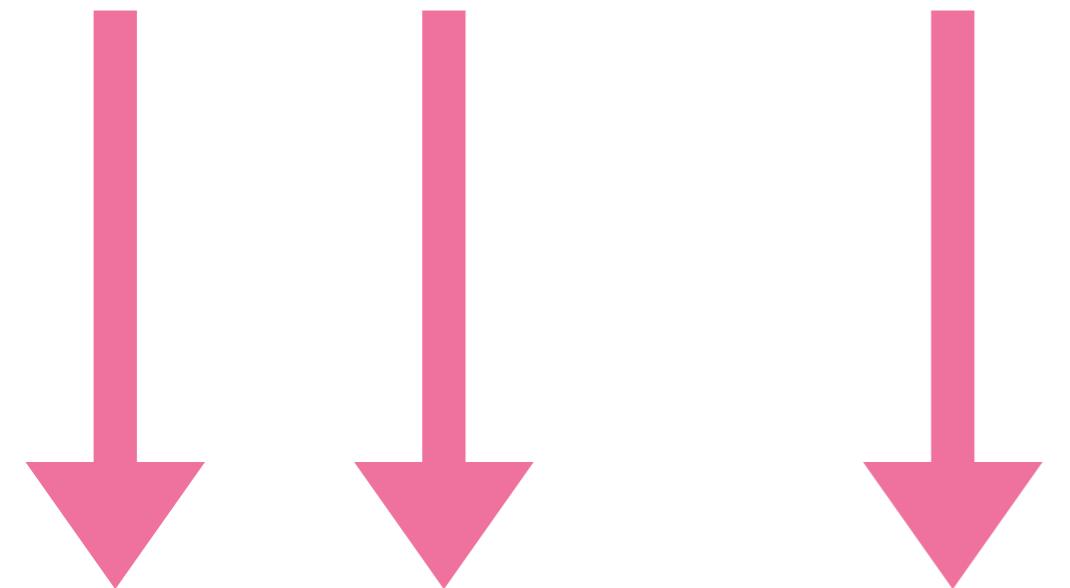
Triúr,

Ceathrar,

Na Bunúimhreacha

Na Bunúimhreacha + Ainmfhocail

a haon, a dó, a trí, a ceathair, a cúig, a sé, a seacht, a hocht, a naoi, a deich

Céard é an riaill?

- 1 Cuirtear 'amháin' tar éis an fhocail
- 2 Athraíonn 'dó' go 'dhá'
- 3 Athraíonn 'ceathair' go 'ceithre'
- 4 Fanann an focail san uatha

Duine

Beirt

Triúr

Ceathrar

Cúigear

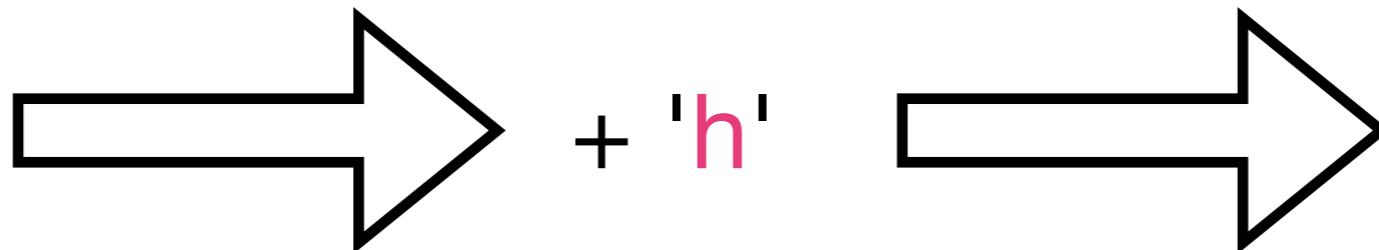
Seisear

Seachtar

Ochtar

Naonúr

Deichniúr

Beirt
dhalta

An réitíonn tú go maith le do chlann?

- Réitímid go maith lena chéile 😊
- Ní réitímid go maith lena chéile 😞
- Bímid ag troid i gcónaí ✊
- Táimid sibhialta lena chéile 🤝
- Bímid ag spochadh as a chéile 😜

De ghnáth

Ar chor ar bith

Tábhacht an chaidrimh

I mo thuairim tá caidreamh maith le _____ tábhachtach toisc...

Luachanna caidrimh maith

I mo thuairim is iad na luachanna is tábhactaí i gcaidreamh ná...

Tuiscint

Macántacht

Feith an ghrinn

lontaoibh

Muinín

Bá

Dílseacht

Macántacht

Tacaíocht

Meas

Ceist 8

(30 marc)

Ainmnigh dán/amhrán ó **Liosta Téacsanna Dualgais T2** a bhfuil íomhá thuairisciúil ann.

Ní mór teideal an dán/amhráin sin agus ainm an fhile/an chumadóra a scríobh síos go cruinn.

Teideal an dán/an amhráin:

Ainm an fhile/an chumadóra:

Ransú smaointe

(a) Cad é téama an dáin/an amhráin?

Is é grá téama an dáin seo

Tá an téama seo le feiceáil arís sna línte deireanacha

Is é grá athar dá pháiste téama an dáin seo.

Cuireann an file íomhá eile de ghrá seo in iúl nuair....

Is téama é seo atá le feiceáil ó thús go deireadh

Feicimid an téama seo ar dtús sa íomhá (de)...

(b) Déan cur síos ar an íomhá thuairisciúil.

Is í an íomhá is tuairisciúla
sa dán dom ná...

Dar liom féin is í an
íomhá seo an íomhá is
tuairisciúla sa dán mar
gheall air seo.

Is íomhá thuairisciúil i
seo mar go n-
úsáideann an file...

Déanann sé comparáid
idir _____
agus _____.

Cuireann sé seo go
mór le héifeachtacht
na híomhá

San íomhá seo tá an
file ag déanamh cur
síos ar...

(c) Cén ról atá ag an íomhá thuairisciúil i gcur i láthair an téama?

Ról na híomhá
i gcur i láthair
an téama

Téama an
dáin

+

íomhá
an dáin

Is íomhá dearfach í an
íomhá thuairisciúil thuas.

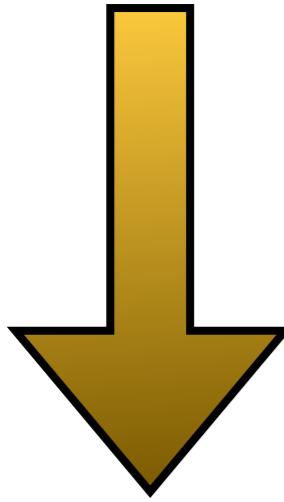

Is mothúchán dearfach é
mothúchán an ghrá

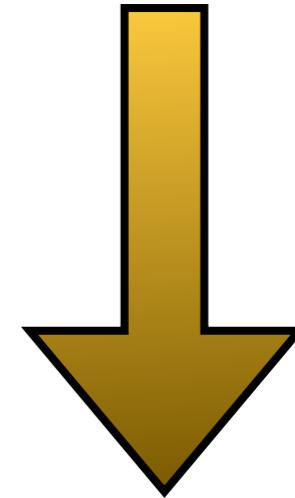
Mar sin cuireann an íomhá seo le téama an dáin.

*"Fuinneog trí thine
Gruaig do chinn"*

San íomhá seo tá an file ag déanamh cur síos ar...

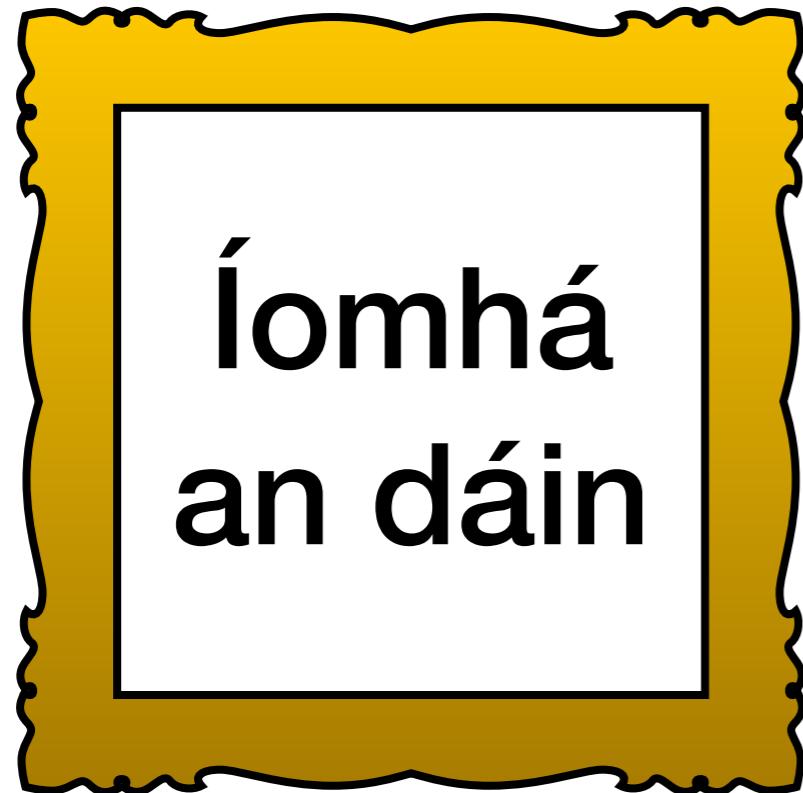

Déanann sé comparáid idir _____ agus _____.

Taispeánann an íomhá seo grá an fhile mar is léir go gceapann an file go bhfuil gruaig Lara go hálainn.

Feictear grá an fhile san íomhá seo freisin mar go ndeir sé go bhfuil gruaig Lara cosúil le crann trí thine. Is léir gur aoibhinn leis an bhfile dath a gruaige.

Is léir go raibh ról an-tábhachtach ag an íomhá i gcur láthair téama an dáin.

Mar a luaigh mé cheana, is é grá téama an dáin seo agus treisíonn an íomhá seo, téama an dáin.

- (d) Mínigh teideal an dáin/an amhráin agus cuir in iúl an fáth ar thaitin **nó** nár thaitin an teideal sin leat.

Is maith liom teideal an dáin

Tugann sé eolas
dúinn faoi ábhar
an dáin

Teideal an
dáin

Simplí agus
neamhchasta

Tá sé éasca é a
thuiscint

Ar dtús, cheap mé go raibh an dán an-deacair ach tar éis staidéar a dhéanamh air, thaitin sé go mór liom.

Is dán sona é agus is maith liom téama an dáin, grá an athar do Lara. Is maith liom na híomhánna agus na meafair atá sa dán agus is maith liom an dulra sa dán freisin. Tá an dán lán le grá agus le friotal dearfach. Is maith liom an cur síos ar ghruaig Lara '**fuinseog trí thine gruaig do chinn**'. Is maith liom é nuair a deir an file:

*is cumhracht tusa,
is mil, is sú talún:*

mar cuireann na meafair seo grá láidir an fhile in iúl.

Tá Lara óg agus soineanta agus tá bealach álainn ag an bhfile chun é sin a thaispeáint. Tá Lara chomh saor agus chomh hálainn leis an dulra, bíonn sí ag damhsa agus ag súgradh leis na nóniní agus na coiníní agus ceapann na beacha gur bláth í Lara. Is aoibhinn liom an íomhá sin.

Cén saghas duine í Lara dar leat?

Tugann mé le fios gur sásta agus cliste í. Feicimid gur duine sásta í sna línte seo

“Scata nóníní ag súgradh leat,
is scata coiníní ag damhsa leat”.

Úsáideann an file íomha sona mar tá Lara ag súgradh i bhfeiste nóníní agus ag damhsa le coiníní. Taispeánann an íomhá seo dúinn gur duine sona í Lara.duine

Tarraingíonn an file íomhá

“A banríon óg thír na leabhar”

Tagraionn an file Lara mar “banrion óg thír na leabhar”. Tugann sé le file linn gur breá le Lara a bheith leabhair a léamh. Taispeánann sé seo dúinn go bhfuil Lara cliste mar go léann sí a lán leabhar.

Cén saghas duine í Lara?

Dar liom, is duine cliste agus séimh í. Feicim gur duine séimh í sna línte seo
‘is scata coiníní ag damsá leat’

Cruthionn sé iomhá de Lara ag damsá le hainmithe.

Tugaim le fios a níl eagla ar na créatúir seo roimpi mar meallann sí na héin agus na beacha.

Feicim gur duine álainn í sna línte seo
‘is tábhachtach mar bheannú é go raibh áilleacht anama do mháthar leat is áilleacht a gné’

Tá bealach dearfach ag an bhfile chun cur síos a dhéannamh ar a iníón mar tá sí álainn cosúil lena máthair.

Deanann sé cur síos ar ghruaig Lara ‘fuinseog trí thine gruaig do chinn’.

- Frasaí ✓
- Dhá aidiacht ✓
- Tagairtí ✓
- Áilt agus struchtúr ✓
- Forbairt ✓

Cén saghas duine í Lara dar leat?

Dar liom, is duine séimh agus binn í.

Tugann an file léiriú dúinn ar Lara a bheith séimh nuair a bhí sí ag imirt leis na coiníní.

Faighimid íomha de Lara ag damhsa sa scata nóníni **^^^** ag imirt le coiníni. Feicimid é seo sa líne:

‘Is scata noiníni, ag súgradh leat, is scata coiníni, ag damhsa leat’

Déanann an file cur síos ar Lara **is** duine séimh sa líne seo.

Cruthaíonn an file íomhá de Lara a bheith **milis** sa líne seo:

‘Is cumhracht tusa, is mil, is sú talún’

Sa líne seo, déanann sé comparáid idir Lara agus cumhracht, mil agus sú talún.

Tugann sé **^^^** go bhfuil Lara chomh binn le cumhracht.

Cén saghas duine í Lara

Is duine cineálta agus álainn í Lara. Taispeánann an file gur duine cineálta i Lara **sna líntí seo**.

‘Is scata nóníní ag sugradh leat,
is scata coiníní ag damhsa leat.’

Is léir go bhfuil Lara cíneálta mar tá grá aici do nádúr. Is aoibhinn léi a bheith ag sugradh leis na nóníní. Is breá léi a bheith ag damhsa leis na coiníní freisin. Chomh maith leis sin, déanann an file **chiur** síos ar Lara san íomha seo,

‘Is a binneas.’ (**róghearr**)

Taispéanann an file gur cailín cínealta, cneasta agus deas í. Is cailín álainn í Lara fresin. Tá bealach álainn ag an bhfile cun cur síos a dhéanamh ar a iníon.

‘Fuinseog trí thine gruaig do chinn.’

Tá gruaig rua uirthi. Déanann an file comparáid idir gruaig Lara agus ‘fuinseog trí thine.’ Cruthaíonn sé íomhá deas de gruaig **Lara**. Céapann an file go bhfuil gruaig rua álainn uirthi. Mar sin is léir gur cailín álainn agus cineálta í.

Thuairim fúithi

Is é mo thuairim faoi Lara ná gur duine dearfach í. Is léir gur breá leí nadúr.

‘Ceapann na beacha féin gur bláth
sa pháirc thú’

Is maith liom Lara mar is maith leí nadúr agus is maith liom nadúr fresin. Is breá leí a bheith taobh amuigh. Is duine beomhar agus sona sasta í Lara. Bíonn sí ag súgradh sa pháirc i gcónai. Tá sí cineálta agus séimh lena beacha.

Is maith leí ^^^ ag foghlaim. Tá sí an clíste. Is brea leí ^^^ ag leabhadh

‘A bhanríon óg thír na leabhar

Paste

Add Comment

Insert Link

tú mar seo go deo’

Deir a mille go bhanríon í Lara. Is é an file bróduil. Tá suile aige go mbeidh sí mar sinn go deo. Léiríonn an íomha seo gur cailín cliste í Lara. Is maith liom Lara mar go bhfuil sí cineálta, cliste agus gealgháireach.

Cén saghas duine í Lara?

Dar liom. Is duine sona sásta agus álainn í Lara. Taispeánann an file íomhánna sona sásta dé Lara **dúinn**. Feicimid gur duine sona sásta í sna línte seo

‘Is scata nóníní ag súgradh leat is scata coiníní ag damhsa leat’. Is léir go bhfuil Lara sona sásta mar bhí sí ag sugradh le nóníní agus coiníní. Chomh maith leis tá sí sona sásta mar tá sí síochánta. Úsáideann an file íomhánna iontach de Lara a bheith álainn. Feicimid gur duine álainn í sna línte seo

‘Ceapann na beacha féin gur bláth sa pháirc thú’. Is léir go bhfuil Lara álainn mar ceapann na beacha go bhfuil sí álainn. Chomh maith leis sin tá sí álainn toisc go bhfuil blathanna cosúil le háilleacht.

Critéir Rathúlachta

(4) Frásáí	✓
(2) Aidiacht	✓
(2) Tagairtí	✓
(4) Forbairt	✓
Ailt agus struchtúr	✓

Comparáid a dhéanamh

- Cosúil le ...
- Neamhchosúil le ...
- I gcomparáid le X tá....
- Is mór idir X agus Y
- Tá codarsnacht mhór/bheag idir X agus Y
- Tá a lán difríochtaí idir X agus Y
- Tá a lán cosúlachtaí idir X agus Y
- Táimid an-difriúil óna chéile
- Táimid an-chosúil le chéile
- Cuireann sí X i gcuimhne dom

Tuairim a thabhairt

- I mo thuairim tá
- Ceapaim (gur/go)
- Sílim
- Measaim
- Is léir
- Tá sé soileir
- Is dócha
- Dar liom

Do thuairim fúithi

Is é mo thuairim faoi Lara ná gur duine sí spreagúil. Ar dtús cuireann sí Micheál Martin i gcuimhne mar tá sé réadúil faoin saol. Is maith léi a timpeallach. Feicimid é sna línte seo

‘Is scata nóniní ag súgradh leat, is scata coiníní ag damhsa leat’
Is maith léi ag dul taobha amuigh agus is maith liom ag dul taobha amuigh freisin mar is éalú é ó bhrú an tsaoil. Is aoibhinn liom ainmhithe tá a lán peataí agam. Is duine cliste agus gealgháireach í Lara. Tá sin aici foghlaim faoi ag léamh. Tá sé soiléir é sna línte seo

‘A bhanríon óg thír na leabhar go raibh tú mar seo go deo’
Is aoibhinn liom ^^^ ag léamh. Táim ar scamall a naoi nuair a thuig mé cuireann sí mé féin i gcuimhe mar is maith léi leabhair.

Cuireann Lara mé féin i gcuihne dom. Tá sí i gcónai sona sasta. Is maith léi dúlra.

Feicimid gur duine is maith le Lara dulra fí sna linte...

“Is scata nóníní, ag sugradh leat”

Faighimid íomha éar gas maith de go bhfuil sí boladh deas.

“I cumhracht tusa, is mil, is sú talún.”

Tá sí tugta do leabhair. A athair glaonn uirthi (Verb first)

“A bhanríon óg thír na leabhar”

Is maith lé a bheith ag damhsa.

Feicimid gur duine is maith le Lara ^ ag damsha í sna linte...

“Is scata coiníní, ag damsha leat.”

Tá sí sona, beomhar, soineanta agus tá sí anam álainn.

Do thuairim fúithi Lara?

Is é mo thuairim faoi Lara na gur **^^^^** dearfach, sásta agus neamhchiontach duine.

Tá an-mheas agam uirthi mar tá sí dearfach agus sásta. Faighimid íomhá de seo sna línte seo

“is scata coininí ag damhsa leat”

Feicimid **seo** sa línte **seo** gur duine dearfach agus sásta í Lara
bíonn **because** go bhfuil sí ag súgradh agus ag damhsa le coininí.

Cuireann sí mé féin nuair a bhí mé níos óige i gcuimhne dom ,
nuair a bhí mé níos dearfach agus nach raibh cúram agam ar an domhan. Ach **níor** ag súgradh agus ag damhsa le coiníní.

Is maith liom Lara mar tá sí neamhchiontacht. Faighimid pictuiúr de seo sna línte seo

I mo thuairim, is maith liom Lara mar cuireann sí mé féin i gcuimhne dom.] Is maith léi an dúlra, agus is maith liom é freisin. Is maith léi a bheith ag sugradh taobh amuigh agus is maith liom a bheith taobh amuigh. Meallann sí na héin agus na coiníni agus ceapaim go bhfuil sé sin gleoite. Is bréa léi ainmhithe agus is maith liom ainmhithe freisin. faighimid íomhánna álainn de Lara. Cé go bhfuil go leor agaim i bpairt le Lara tá roinnt difríochtaí ann freisin, is fuath liom ^^^ ag léamh, is bréa le Lara ^^^ ag leamh agus glaonn an file “banríon na leabhar” uirthi. Ní chuireann aon rud isteach uirthi, is maith liom é sin.

Is vs Tá

Cén saghas, sórt, cineál,.....?

Cá bhfuil sé suite?

Cé hé, hí, hiad?

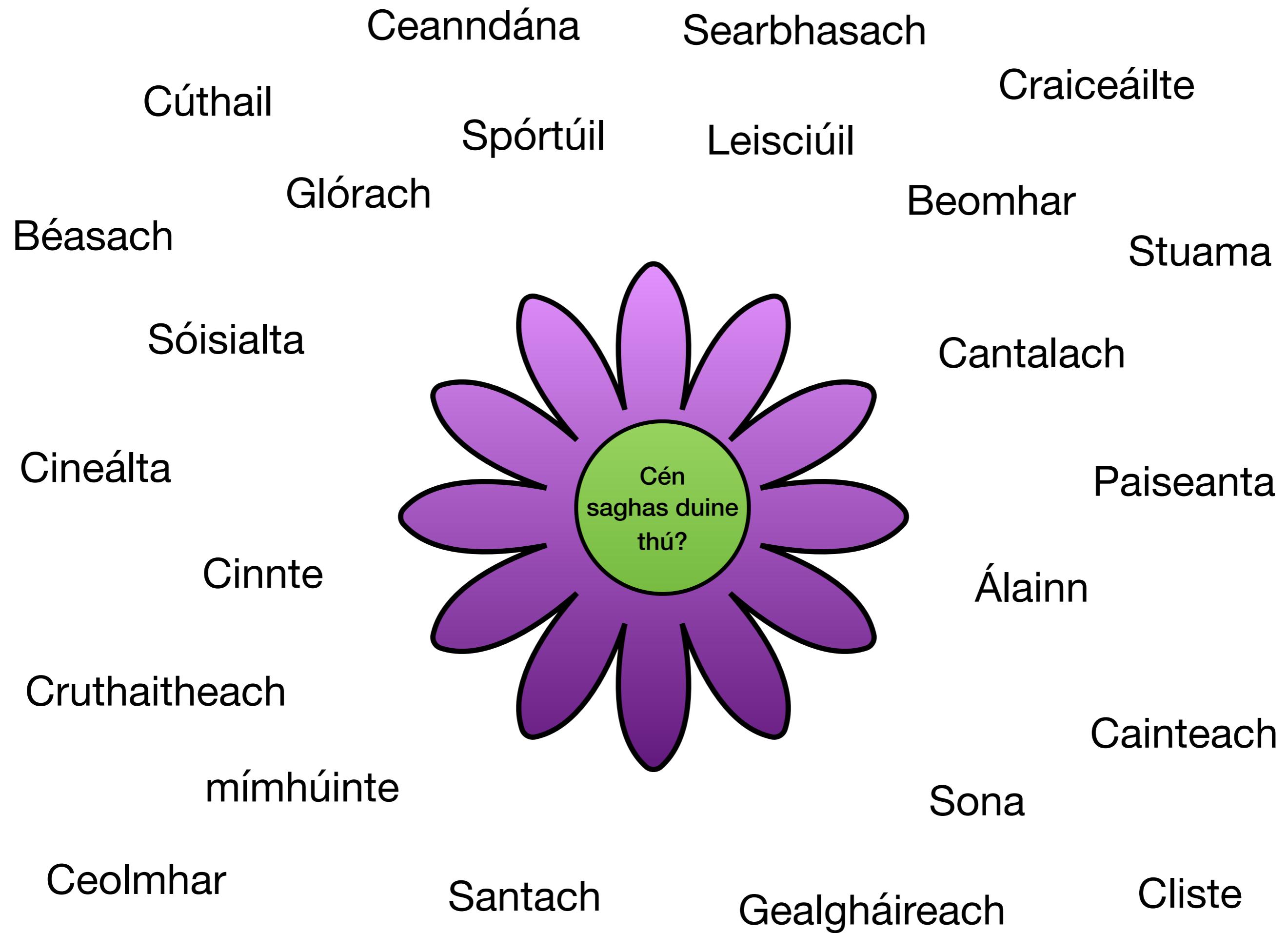
Cén t-am é?

An duine deas í?

Cá bhfuil tú?

Is vs Tá

Cén saghas duine thú?

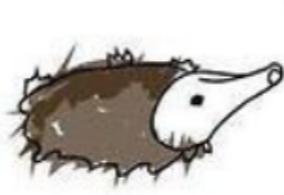

Tá an gráinneog... as Gaeilge

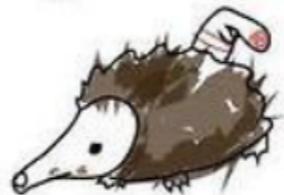
Sona

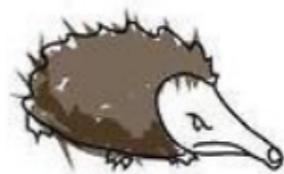
Cúthail
"Shy"
(cuhal)

Tuathalach
"Clumsy, Awkward"
(XXX)

Dearmadach
"Forgetful"
(tooalach)

Confach
"Angry"
(confak)

Lách

Beomhar

Leisciúil
"Lazy"
(leshcyool)

Cantalach
"Cranky"
(cantalak)

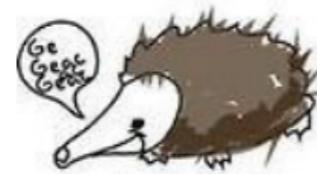
Glórach
"Noisy"
(glowrach)

Cineálta
"Kind"
(kinawlta)

Greannmhar

Cainteach

Cainteach
"Talkative"
(keintach)

Santach
"Greedy"
(santak)

Cliste
"Clever"
(clishtuh)

Cróga
"Brave"
(crohga)

Mífhoghneach

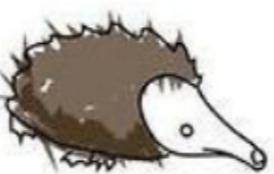
Ceolmhar

Plucach
"Chubby"
(plukach)

Adhrúil
"Adorable"
(eyerule)

Leamh
"Dull, Boring"
(leh)

Fial
"Generous"
(feel)

Gealgháireach

Neamhspleách

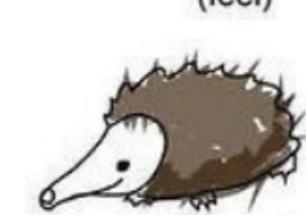
Codlatach
"Sleepy"
(codlatah)

spraiúil
"Playful"
(spreeool)

Ainglí
"Angelic"
(anglee)

Deilgneach
"Prickly"
(delignach)

Dána

Foighneach

Casta

Cén saghas duine thú

Is duine _____

mé

tú/thú

é / í

muid

sibh

iad

An Għramadach

An chlann

An teaghħlach

Gaol(ta)

Caidreamh

**Cén saghas duine
é / í?**

**Conas a dhéanann tú
comparáid idir na
haidiachtaí?**

Céimeanna Comparáide na hAidiachta

Má chríochnaíonn an aidiacht ar -(e)ach,
aithrítear an deireadh go -(a)í

Cumhachtach

Níos cumhachtaí

Is cumhachtaí

Céimeanna Comparáide na hAidiachta

Má chríochnaíonn an aidiacht ar -úil,
aithrítear an deireadh go -úla

Cáiliúil

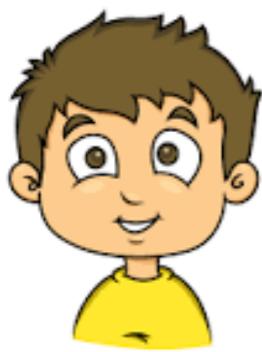
Níos cáiliúla

Is cáiliúla

Céimeanna Comparáide na hAidiachta

Más aidiacht eile í a chríochnaíonn le consan,

1. Caolaítear í
2. Cuirtear ‘e’ ag an deireadh

Óg

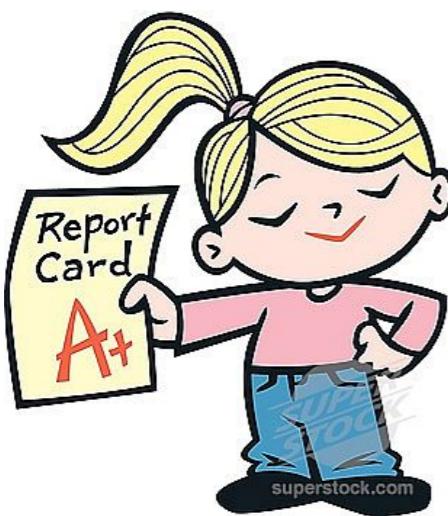
Níos óige

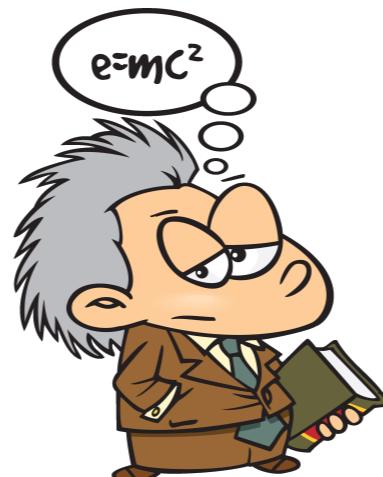
Is óige

Céimeanna Comparáide na hAidiachta

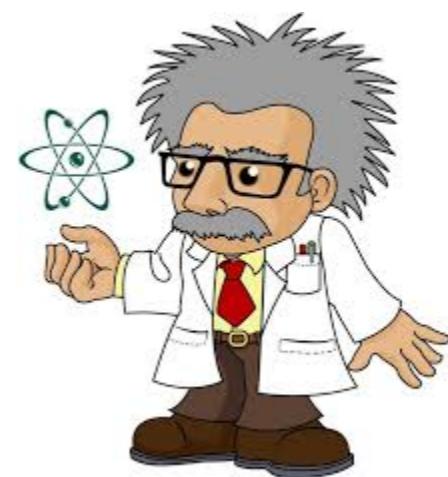
Má chríochnaíonn an aidiacht le guta, ní dhéantar aon athrú de ghnáth

Cliste

Níos cliste

Is cliste

Céimeanna Neamhrialta

Bunchéim

Deas

Sean

Beag

Mór

Maith

Fada

Te

Olc

Furasta

Álainn

Gearr

Breischéim

Níos deise

Níos sine

Níos lú

Níos mó

Níos fearr

Níos faide

Níos teo

Níos measa

Níos fusa

Níos áille

Níos giorra

Sárchéim

Is deise

Is sine

Is lú

Is mó

Is fearr

Is faide

Is teo

Is measa

Is fusa

Is áille

Is giorra

Déan cur síos ar an bpictiúr os do chomhair ag úsáid na gcéimeanna comparáide

Aclaí

Fláithiúil

Fealltach

Spoirtiúil

Foighneach

Crua

Cáiliúil

Dathúil

Díograiseach

Dearfach

Láidir

Misniúil

Diúltach

Saibhir

Ciallmhar

Tábhachtach

Éifeachtach

Leadránach

Suimiúil

Álainn

Leisciúil

Santach

Deas

Céimeanna Comparáide na hAidiachta

Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>consan leathan</i> – cuir ‘-í’ roimh an chonsan agus ‘-e’ ag an deireadh.	Bán Dubh	níos báine níos duibhe	is báine is duibhe
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>consan caol</i> – cuir ‘-e’ ag an deireadh.	Ciúin Ionraic	níos ciúin níos ionraic	is ciúin is ionraic
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>gutagan athrú</i> .	Cliste Tanaí	níos cliste níos tanaí	is cliste is tanaí
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-ach</i> nó <i>-each</i> athraigh go <i>-áí</i> nó <i>-í</i> .	Cumhachtach Díreach	níos cumhachtaí níos díri	is cumhachtáí is díri
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-úil</i> athraigh go <i>-úla</i> .	Dathúil	níos dathúla	is dathúla
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-aíoch</i> nó <i>-íoch</i> athraigh go <i>-aíche</i> nó <i>-íche</i> .	Iomaíoch Imníoch	níos iomaíche níos imníche	is iomáiche is imníche

Céimeanna Comparáide na hAidiachta

Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>consan leathan</i> – cuir ‘-i’ roimh an chonsan agus ‘-e’ ag an deireadh.	Báin Dubh	níos báine níos duibhe	is báine is duibhe
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>consan caol</i> – cuir ‘-e’ ag an deireadh.	Ciúin Ionraic	níos ciúiné níos ionraice	is ciúiné is ionraice
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>gutagan athrú</i> .	Cliste Tanaí	níos cliste níos tanaí	is cliste is tanaí

Céimeanna Comparáide na hAidiachta

<p>Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-ach</i> nó <i>-each</i> athraigh go <i>-aí</i> nó <i>-í</i>.</p>	<p>Cumhacht<u><i>ach</i></u> Dír<u><i>each</i></u></p>	<p>níos cumhacht<u><i>ái</i></u> níos dír<u><i>í</i></u></p>	<p>is cumhacht<u><i>ái</i></u> is dír<u><i>í</i></u></p>
<p>Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-úil</i> athraigh go <i>-úla</i>.</p>	<p>Dathúil</p>	<p>níos dathúla</p>	<p>is dathúla</p>
<p>Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-aíoch</i> nó <i>-íoch</i> athraigh go <i>-aíche</i> nó <i>-íche</i>.</p>	<p>Iom<u><i>aíoch</i></u> Imn<u><i>íoch</i></u></p>	<p>níos iom<u><i>aíche</i></u> níos imn<u><i>íche</i></u></p>	<p>is iomaíche is imníche</p>

Céimeanna Comparáide na hAidiachta

Aidiacht	Níos...	Is...
mór	mó	mó
beag	lú	lú
sean	sine	sine
maith	fearr	fearr
olc	measa	measa
te	teo	teo
deacair	deacra	deacra
furasta	fusa	fusa
deas	deise	deise
álainn	áille	áille
gearr	giorra	giorra
geal	gile	gile

Briathra

Réitigh

Tacaigh

*a bheith ag argóint

Aontaigh

Easaontaigh

Téigh

Roinn

Troid

Aire a thabhairt do

Déan

Caith

Bí

Imir

Déan comparáid idir caidrimh an
dáin agus caidreamh i do shaol féin